

Směrnice EU o obnovitelných zdrojích energie (RED III)

JUDr. PhDr. Petr Maule

Vývoj regulace v EU

- **RED II (2018)** - Základní pilíř balíčku „Čistá energie pro všechny Evropany“ s cílem 32 % OZE do roku 2030
- **Balíček „Fit for 55“ (2021)** - Zvýšení cíle na 40 % OZE do 2030 v reakci na Zelenou dohodu pro Evropu
- **REPowerEU (2022)** - Další navýšení na 45 % v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu a energetickou krizi

Cíle Směrnice RED III

- Boj proti změně klimatu
- Zabezpečení dodávek energie
- Dostupné ceny energie
- Technologický rozvoj a inovace
- Vytváření pracovních míst
- Regionální rozvoj

Časový harmonogram Směrnice

- **31. října 2023** - Zveřejnění směrnice v Úředním věstníku EU
- **20. listopadu 2023** - Vstup směrnice v platnost
- **1. července 2024** - Termín pro transpozici pravidel povolovacího řízení mimo akcelerační zóny
- **21. května 2025** - Obecná lhůta pro transpozici všech ustanovení (18 měsíců)
- **21. února 2026** - Termín pro vymezení akceleračních zón v ČR

Transpozice v odvětví dopravy

- Minimálně 29 % podíl OZE v celém odvětví dopravy (včetně letecké a námořní) X minimálně 14,5 % snížení intenzity emisí skleníkových plyn
- Minimálně 1 % musí být tvořeno RFNBO (Obnovitelná paliva nebiologického původu) - (např. zelený vodík a syntetická paliva)

Obnovitelná paliva nebiologického původu

- Kapalná a plynná paliva, jejichž energetický obsah pochází z jiných obnovitelných zdrojů než z biomasy.
- V praxi především zelený vodík a z něj odvozená syntetická paliva (e-metanol, e-kerosin, syntetický metan).
- **Tři základní principy výroby:**
- **Adicionalita:** Připojení k novým zdrojům obnovitelné elektřiny
- **Časová korelace:** Výroba elektřiny ve stejném časovém okně jako výroba vodíku
- **Zeměpisná korelace:** Zdroj elektřiny ve stejné nabídkové zóně jako elektrolyzér

Cíle EU

- Orientační roční nárůst využívání OZE v průmyslu o 1,6 %
- 42 % vodíku používaného v průmyslu musí do roku 2030 pocházet z RFNBO
- 60 % vodíku používaného v průmyslu musí do roku 2035 pocházet z RFNBO

Transpozice v ČR

- 10 % podíl RFNBO od roku 2030
- 15 % podíl RFNBO od roku 2035

Budovy, vytápění a chlazení

- Nový orientační cíl na úrovni EU: do roku 2030 dosáhnout podílu energie z OZE v odvětví budov alespoň 49 %
- Závazné roční nárůsty podílu OZE:
- Do roku 2026: minimální roční nárůst o 0,8 procentního bodu
- V letech 2026-2030: zrychlení na 1,1 procentního bodu ročně

Biomasa a biopaliva: Přísnější kritéria

- **Snížení prahové hodnoty** - Snížení prahové hodnoty pro kritéria udržitelnosti z 20 MW na 7,5 MW tepelného příkonu
- **Kaskádový princip** - Povinnost upřednostňovat materiálové využití biomasy před energetickým
- **Omezení podpory** - Zákaz podpory pro energetické využití kvalitní dřevní biomasy

Akcelerační zóny pro obnovitelné zdroje

- **Vymezení zón** - Povinnost identifikovat a vyhradit specifické pozemní nebo mořské oblasti vhodné pro OZE
- **Zrychlené povolování** - Max. 12 měsíců v akceleračních zónách, 24 měsíců mimo ně
- **Převažující veřejný zájem** - Právní domněnka usnadňující řešení konfliktů s jinou legislativou

Transpozice v České republice

- **Zákon o urychlení využívání OZE (ZOZE)** - Nový zákon pro transpozici ustanovení o povolovacím řízení a vymezení akceleračních zón
- **Novela zákona o ochraně ovzduší** - Transpozice povinností v dopravě, cílů pro snížení intenzity emisí a dílčích cílů pro pokročilá biopaliva a RFNBO
- **Novely energetického zákona (Lex OZE)** - Vytvoření tržního rámce pro integraci OZE, zavedení energetických společenství a pravidel pro akumulaci

Zákon č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie

- princip „významně neškodit“ (do no significant harm): je nezbytné, aby urychlení využívání OZE nemělo významné negativní vlivy na životní prostředí ani na ostatní veřejné zájmy, včetně zájmu na obraně a bezpečnosti státu
- princip subsidiarity územního plánování: je nezbytné, aby k rozhodování o využití ploch a koridorů docházelo co možná nejblíže k těmto plochám a koridorům při zohlednění jejich místního, nadmístního nebo celostátního významu

Zákon č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie

- princip dobré veřejné správy: transpozice směrnice RED III je provedena s využitím nejlepších dostupných prostorových dat a počítá se s komunikací směrem k veřejnosti a jejím zapojením do přípravy strategických koncepcí
- Základním cílem ZOZE je zajistit účinnou ochranu životního prostředí, kdy na straně jedné podporuje realizaci záměrů pro využívání OZE

Zákon č. 42/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

- Mělo by být dosaženo snížení úrovně znečištění a úrovně znečišťování ovzduší a také zvýšení funkčnosti, efektivnosti a flexibility státní správy v oblasti ochrany ovzduší
- Ohlašování jednorázového měření emisí nově prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (ISPOP)

Zákon č. 42/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

- Zavedení povinnosti ohlašování výsledků kontinuálního měření emisí
- Zavedení nového institutu nepřetržitého sledování provozního parametru pro kontrolu správné funkce technologie ke snižování emisí

Novely energetického zákona (Lex OZE)

- Vytvoření tržního rámce pro integraci OZE, zavedení energetických společenství a pravidel pro akumulaci

Novely energetického zákona (Lex OZE)

- Vytvoření tržního rámce pro integraci OZE, zavedení energetických společenství a pravidel pro akumulaci

Novely energetického zákona (Lex OZE)

- Vytvoření tržního rámce pro integraci OZE, zavedení energetických společenství a pravidel pro akumulaci

Český přístup k akceleračním zónám

- **Mapování "nezbytných oblastí,,** - Vláda již provedla první krok - zmapování oblastí pro fotovoltaické a větrné elektrárny s vyloučením nejcennějších lokalit
- **Vymezování "akceleračních oblastí,,** - Na úrovni krajů a obcí prostřednictvím nástrojů územního plánování (územní plány, zásady územního rozvoje)
- **Přijetí "územních opatření"**
- Pro každou akcelerační zónu budou stanoveny podrobné podmínky a zmírňující opatření, které by měly nahradit individuální posouzení EIA

Výzvy a příležitosti

- **Průmyslové podniky** - Nejistota spojená s rozdílem mezi českým (10 %) a evropským (42 %) cílem pro RFNBO X Stát se prvními osvojiteli a zajistit si výhodné dlouhodobé smlouvy na dodávky zeleného vodíku
- **Dodavatelé paliv** - Zajistit dostatečné objemy pokročilých biopaliv a RFNBO X Nový systém obchodování s kredity za dodávky obnovitelné elektřiny do elektromobilů
- **Developeři projektů OZE** - Nejistota pro projekty mimo akcelerační zóny X Zrychlený proces v rámci akceleračních zón

Závěry

- ČR přijímá obecný směr transformace EU, ale snaží se zmírnit okamžité náklady pro průmysl
- Rychlost snižování nákladů na zelený vodík
- Vývoj podpůrných mechanismů na úrovni EU
- Efektivní implementace nových povolovacích rámců
- Nárůst nákladů u středně velkých zdrojů na biomasu
- Prémiový trh pro biomasu v souladu s kaskádovým principem
- Koncentrace investic v akceleračních zónách